

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра ЮНЕСКО в Україні

Кафедра іноземних мов

ОБЛАСНА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«Сучасні лінгвістичні та інтелектуальні технології»

30 травня 2016 року

Одеса ОНПУ 2016

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра ЮНЕСКО в Україні

Кафедра іноземних мов

ОБЛАСНА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«Сучасні лінгвістичні та інтелектуальні технології»

30 травня 2016 року

Тези доповідей та повідомлень

Наказ № 189-в
від 11.04.2016.

Одеса ОНПУ 2016

Сучасні лінгвістичні та інтелектуальні технології
Обласна науково-методична конференція. – Одеса, ОНПУ, 2016.

Тези конференції містять матеріали, присвячені різноманітним проблемам теоретичної та прикладної лінгвістики.

Редакційна колегія:

Н.П.Томасевич (голова конференції), М.М.Неврева, доц., к. філол. н.,
Г.Ф.Дьяченко, доц., к. філол. н., Л.М.Шапа, доц., к. філол. н. (секретар
Оргкомітету

КОНСТРУКТИВНИЙ ПІДХІД ДО ПОБУДОВИ ЛІНГВІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ "INFOPOLYTECH"

Томасевич Н.П.

У процесі побудови прикладних систем (концептуально-лінгвістичних оболонок і систем) у конкретних понятійних областях засобом реалізації послужило інструментальне середовище The Ultimate Research Assistant (URA).

При введенні знань у середовищі URA сполучаються етапи побудови понятійної моделі предметної області (ПО) і її лінгвістичного образу. Загальна "модель миру" системи є основою для моделей ПО. Концептуальною основою цієї моделі є базовий тезаурус понять, що виражаються іменами й іменними групами, який формувався в процесі експериментальних розробок для різних прикладних областей з урахуванням існуючих систем класифікацій понять і семантичних відмінків.

На основі цієї загальної моделі конструюються концептуальні моделі й словники предметних областей. При цьому модель предметної області представляється у вигляді структури піддерев загальної моделі. Цей процес носить характер напівавтоматичного "сканування тексту", коли система при зчитуванні чергового речення мітить різним кольором незнайомі слова й слова, що викликають у неї неоднозначну інтерпретацію. У першому випадку запитується повна лінгвістична інформація про слово, яку користувач (у цьому випадку лінгвіст-аналітик) повинен увести в систему. Це інформація наступного характеру: слід вказати незмінну частину слова, потім віднести це слово до одного з базових елементів семантичної класифікації, далі уточнити, до якого семантичного класу ставиться це слово (для понять/імен), або задати семантико-синтаксичні відмінки (для слів-відносин і дій), на останньому етапі вводяться словозмінні флексії для цього слова. При побудові семантичної моделі слова враховується його багатозначність. Зміст слова розглядається як безліч можливих значень, кожне з яких або сукупність яких реалізується в певному контексті.

Під лінгвістичною оболонкою ми будемо розуміти певним чином організовану систему понять, структура якої відбита в ієрархічно-мережному ідеографічному словнику (тезаурусі) даної предметної області. У такій оболонці реалізуються два типи відносин: родо-видові відносини, що забезпечує механізм спадкування властивостей (від загального - до частки) і асоціативні відносини, які дозволяють зафіксувати просто факт наявності деякому зв'язку між лексемами (або лексичними групами, що виражають одне поняття), без уточнення типу цьому зв'язку.

Існують кілька конфігурацій URA. Новітньої з них є конфігурація, що забезпечує читання суцільного природно-язикового тексту з повним або частковим розумінням. Обмеження рамками певної предметної області підвищує ступінь вірогідності семантичної моделі й знімає значною мірою проблему полісемії, оскільки інтерпретація висловлень на обмеженій безлічі понять предметної області, як правило, однозначна.

У внутрішньому світі системи лінгвістичні знання й змістовні (тобто як би "властиво зміст висловлення") розмежовані й перебувають у різних словниках. Зміст є інваріантним стосовно якого б то ні було мові й "наділяється" у форми природної мови при генерації відповідей.

В останній версії URA реалізовані засоби актуалізації асоціативних зв'язків понять через текст, що дає можливість будувати прикладні системи, що базуються на текстових знаннях, доступ до яких можливий по природно-язикових запитах у довільній формі.

Досвід, накопичений у результаті прикладних розробок на базі URA, дозволяє затверджувати, що пропонувані засоби можуть бути використані для введення на обмеженій природній мові фактичної інформації й правил для різних консультаційних і діагностичних систем, наприклад:

- прес-релізів по науково-технічній політиці;
- експертних знань в області соціально-політичного прогнозування;
- комерційних знань (інформаційне забезпечення діяльності біржі: види акцій і цінних паперів, правила біржової гри, і т.д.). Головною особливістю є введення й частково висновок текстової інформації природною мовою (ПМ), тобто відповіді ЕОМ у текстовій формі на запитання, поставлені екпертом або особою, що ухвалюють розв'язок.

Уведення прогнозної інформації в базу знань проводиться за допомогою зчитування системою різних документів представлених у вигляді файлів, що містять природно-язикові тексти довільної форми. Процес читання відбувається в напівавтоматичному режимі: у цей період "первісного нагромадження" інформації необхідна участь людини - інженера по знаннях (або інженера-лінгвіста), який поповнює словник системи новими термінами, контролює правильність розуміння системою текстів, що вводяться, коректує лінгвістичні й змістовні знання у випадку їх неправильного розуміння системою.

Процес формування тезауруса може відбуватися як "зверху - вниз", тобто інженер-лінгвіст спочатку проводить попередню концептуалізацію даного текстового матеріалу, виділяючи ключові поняття встановлюючи їх строгу ієрархію й визначаючи відносини між цими поняттями, так і динамічно - тобто в процесі читання системою тексту. Другий спосіб підтримується зручними системними засобами, що дозволяють переносити, копіювати й видаляти фрагменти бази знань, представлені у вигляді концептуальних дерев. Одержуваний тезаурус може зазнати різним

1. Пошукова система **Infopolytech**: <http://infopolytech8.jimdo.com/>

2. The Ultimate Research Assistant: <http://urast.com/Generateresearchreport.asp>

модифікаціям у процесі подальшої роботи з текстами даної тематики й це не спричинить ніяких глобальних змін усієї бази знань.

Коли база знань заповнена текстовою прогновною інформацією - з нею може працювати експерт - непрограміст, користуючись різними режимами діалогу: від навігації по базі знань і одержання наскрізних маршрутів по його аспекту, що цікавить, знань (тут використовуються елементи гіпертекстової технології), до відповіді на запитання. При читанні тексту система автоматично буде значеннєві зв'язки й дозволяє забезпечувати вдосконалену технологію побудови й ведення баз знань.

ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКАЯ ЛЕКСИКА В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ЯЗЫКУ СПЕЦИАЛЬНОСТИ

Баранова Н.Л., ОНПУ

Формирование всех видов речевой деятельности осуществляется на материале научного стиля речи.

Цель - подготовить студентов к чтению учебной литературы, к участию в практических занятиях по специальности, научить их слушать и записывать лекции.

Лексико-грамматический материал вводится на синтаксической основе, через речевые образцы, что обеспечивает комплексную подачу языкового материала и его коммуникативность. Текстовый материал оптимально соотнесен с профилирующими предметами, которые изучаются студентами. Без знания терминов специальной лексики трудно понять многие научные, научно-популярные книги, статьи и т.д.

Для учебных целей создаются лексические минимумы, которые включают максимальное количество слов, необходимых для усвоения в рамках языка специальности. Обучение лексике должно включать в себя и работу со словарем, который является не только справочником, но и учебным пособием по изучению лексики русского языка.

Преподавание лексики выдвигает ряд сложных проблем: принципы отбора активного словаря- минимума, его количественный и качественный состав; основания группировки отобранных единиц, объем и характер словосочетаний с ними; выбор необходимых словообразовательных моделей и средств, их место в процессе преподавания; учет многозначности, синонимии, омонимии и др. Лексика научных текстов до сих пор в учебных целях недостаточно систематизирована, не организована методически; с другой стороны, все еще не созданы лексико-грамматические минимумы для основных профилей обучения, ориентированные на недельный ввод специальностей лексики и основных грамматических и синтаксических конструкций.

Термины и терминологические словосочетания составляют ядро любого подязыка науки, поэтому знание терминологии крайне важно для иностранных студентов.

На кафедре украинского и русского языков ведется работа по составлению терминологического минимума по специальностям « Электротехника» и «

Электромеханика». Терминологический минимум составляет как приложение к учебному пособию по научному стилю речи для студентов 1, 2 курсов специальности «Электротехника» и «Электромеханика».

Работа со словарем предполагает сотрудничество с преподавателями - предметниками. Большую помощь оказывают студенты, которые приносят конспекты лекций и задают вопросы по незнакомой терминологии.

ДІЙСНІСТЬ ФУНКЦІОНАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОГО ФРАЗЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО АНАЛІЗУ ЗМІСТА ПОВІДОМЛЕННЯ

Борисенко Т.І., Гродська Е.Б.,
Дуванська І.Ф., Ершова Ю.А. (ОНПУ)

Дійсність функціонально-комунікативного фразеологічного підходу до аналізу змісту повідомлення виявляється через притаманну фразеологічним одиницям (ФО) англійських науково-технічних текстів виборки **градуїзованість** (можність виміру) співвідношень. Даний засіб дозволяє описувати науково-технічну діяльність суб'єкта у межах предметного світу та у ментальному плані на базі відтворених ФО, що передбачає орієнтацію лінгвального дослідження переважно на когнітивні аспекти.

Найбільш яскравою та суттєвою рисою співвідношення, відкриваємого з досліджуваних нами текстів на базі ФО, виступає орієнтація людини в просторі науково-технічній діяльності згідно з такими напрямками поняття простору:

- реальний простір навколишнього світу у межах предметної області **ДІЯЛЬНІСТЬ**;
- суб'єктивний простір сприйняття й представлення людини реального простору.

Обидва напрямки утворюють основу співвідношень та відбиваються в когнітивному просторі у мовленнєвих актах, коли змістова структура ФО здатна відбивати осмислення співвіднесеної ділянки реального або суб'єктивного простору та має функцію організації розташування в структурі повідомлення переважній системи співвідношень, коли можна простежити градування саме науково-технічній діяльності людини. ФО, неодноразові самі по собі, дотримують однакову інтерпретацію тільки в контексті (мовний, позамовний) повідомлення як результат семантичного співвідношення з іншими ФО, умовно кажучи, виконують функцію **інтерактивності**. Так, семантика англійської субмови в науково-технічній діяльності людини в межах інтерактивності семантичних ознак ФО-об'єктів, дій та властивостей організується даними лінгвальними об'єктами в когнітивному просторі мовлення (текстів), що подається нижче у вигляді узагальнюючого тезаурусного семантичного простору.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ КАТЕГОРИИ «САМОСТОЯТЕЛЬНАЯ РАБОТА»

Борисенко Т.И., Микешова Г.П.,
Винокурова З.И., ОНПУ

Современные информационно-коммуникационные технологии предоставляют целый комплекс средств для обучения иностранным языкам: мультимедийные обучающие программы и словари, прикладные и специализированные лингвистические программы, огромное разнообразие ресурсов Интернета — учебные и аутентичные материалы на иностранных языках (электронные версии зарубежных газет и журналов, публикации по специальности и т.п.), корпоративные и образовательные веб-сайты, аудио- и видеоресурсы.

Самостоятельная работа студентов с использованием современных информационных технологий осуществляется в аудитории и подразумевает выполнение заданий в компьютерном классе под непосредственным наблюдением преподавателя иностранного языка. Внеаудиторная самостоятельная работа, давая возможность студентам выполнять учебные задачи в любом удобном им месте с точкой доступа в Интернет, учитывает индивидуальные особенности студентов, оптимально интегрирует формы использования Интернет-технологий в процесс обучения иностранному языку. Например, используя материалы информационного социального ресурса YouTube, преподаватель планирует и реализует работу по развитию и формированию умений и навыков говорения и аудирования, так как данный сервис предоставляет пользователям возможность смотреть, слушать, комментировать видеоматериалы, презентации.

Основными достоинствами обучения иностранному языку с использованием данного ресурса являются:

- 1) возможность активной и пассивной работы при построении диалогов и монологов при тренировке иноязычной речи;
- 2) возможность использования материалов сайта согласно тематике программы или потребностям обучающихся;
- 3) наличие аутентичных материалов;
- 4) мотивация, так как на сайте можно найти аудио- и видеотексты, которые соответствуют повседневным бытовым и профессиональным потребностям студентов.

Таким образом, использование современных информационно-коммуникационных технологий при обучении иностранному языку в неязыковом вузе позволяет в значительной степени оптимизировать учебный процесс, повысить уровень мотивации студентов, создать аутентичные ситуации общения, способствующие формированию профессиональной компетентности студентов.

СЕМАНТИЧНІ ОЗНАКИ ІНТЕРАКТИВНОСТІ ФО-ОБ'ЄКТІВ, ДІЙ ТА ВЛАСТИВОСТІВ

Данцевич Л.Г., Мікешова Г.П.,
Кудинова Т.І., Сиротенко Т.В.(ОНПУ)

1. локальність:

at STANFORD university; above the sample; between two infinitely wide but thin parallel plates; on the channel surface; before the line number; in general algebra texts; laid across a flat surface; near the profile center;⇒

⇒ **1.1. відношення до нульмірного простору** - passes through the points; at the critical point; at blade tip; current at pin;

1.2. відношення не до нульмірного простору - in the scientific laboratory; inside the mouse; within the vast ground coverage area; enclosed in a box; in the cylinder head;

1.3. відношення до одномірного простору - on the audio pass band; on a straight line; in the frequency multiplier chain;

1.4. відношення не до одномірного простору - within a television image; inside the PC; in screen operations;

1.5. відношення до двохмірного простору - outside the E plates; at the contact planes; on a flat surface; in several floors;

1.6. відношення до трьохмірного простору - in the MIME model; in the phase angle; In this complex; In a closed system;

1.7. подолання простору - out of their holsters; down the base bias chain; across the auroral oval; through tissue or water;

1.8. неподолання простору - within PC memory space; in the entity body; inside bimetallic-type fuel gauge;

1.9. відношення до замкнутого простору - at hot exhaust manifold; in the diaphragm assembly; in the closed circuit;

1.10. відношення до незамкнутого простору - outside of the area; in the experiments; on the UV spectrum;

1.11. перебування чи спрямованість у межах простору - into the peripheral's interface circuitry; towards icons;

1.12. перебування чи спрямованість за межами простору - out of phase current; outside the network text message context;

1.13. статика - lies on the (4bit/8bit performance border); stays within from no load; stands for compact disc;

1.14. динаміка - step-drilling on one machine; injected into the tungsten oxide layer; to fit into the standard 5,5inch drive housing; to stick to surfaces; passes through the points;

1.15. межованість - from the standard approximation; from the center; coming from the speedometer; to run out of disk space;

1.16. позамежованість - along the spin axis; along conventional optical fibres; upon completion of a command; along the same path

1.17. початкова межованість - beginning at the cursor position; beginning on line 6; starting points for finding; from the root directory; beginning with the line; comes from the collector;

1.18. кінцева межованість - at the end of (the previous switch state); standard coil had come to the end of its life;

1.19. граничність - has led to various start projects; get close to the best bipolar op-amps; to come up with a safe and efficient combination; displays up to one page;

1.20. неграничність - to move NSF further toward; to go to the cache boarder; the engine tune-up to specification point;

2. не локальність:
during the period of; takes about 30 seconds;

2.1. темпоральність - thousands of dollars per hour; during the next few years; drive range from 1/4 to 2,000 hp;

2.2. мотивація - are being considered for use in; stopped because of an error; included for real-time realisation;

2.3. причина - so named because (it contains); reason for this is; because of the wish to operate from;

2.4. непричина - to convey information about;

2.5. мета - created for experimental or private purposes; with the intention of obtaining; goes straight to the target;

2.6. немета - *

2.7. немотивація - the device with different metal mask;

2.7.1. спільність, пов'язаність - TV switches together with the necessary control logic on chip; monitoring systems in combination with a computing device;

2.7.2. роз'єднаність - apply to all content-types; added to many of these Bellow's designs; support the whole process projects; to send out monthly update discs;

2.7.3. адресність - sent to unsuspecting recipients; sends signal to control center; feeding specific temperature margins;

2.7.4. неадресність - oriented by the underlying mica; exerted by the prodigious flux; with the new broad-beam antenna.

Таким чином, можна являти, що розподіл та понятійна градуєваність семантичних ознак об'єктів, дій та властивостей у режимі їх інтерактивності на рівні ФО англійських науково-технічних текстів зосереджено переважно у семантичному просторі "**локальність**".

ОБ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ В НЕЯЗЫКОВОМ ВУЗЕ

Дьяченко Л.Е., Ларина Л.А.,
Лебедева Е.В., Сиротенко Т.В., ОНПУ

Конкурентоспособный выпускник должен быть самостоятельным, мобильным, иметь творческое мышление, выбирать оптимальные решения в нестандартных ситуациях, разрабатывать новые виды продукции и т.д.

Профессиональная карьера, которая подразумевает профессиональное становление и развитие личности, основана на следующих показателях:

- профессиональная самостоятельность;
- профессиональная мобильность;
- способность работать в коллективе.

Все эти качества развиваются при выполнении самостоятельной работы. Особое внимание также следует уделить самостоятельной работе студента при обучении иностранному языку, так как именно она позволяет сделать процесс формирования иноязычной коммуникативной компетенции непрерывным и развить у обучаемых потребность в постоянном саморазвитии. При этом

эффективной может быть только оперативно контролируемая самостоятельная работа.

Организация самостоятельной работы в неязыковом вузе имеет особое значение, так как позволяет компенсировать все сокращающиеся количества учебных часов по иностранному языку. Любая форма самостоятельной работы должна развивать организационные, информационные, познавательные и коммуникативные умения обучаемого и способствовать повышению уровня владения иностранным языком. К самостоятельной работе по заданию преподавателя относится подготовка рефератов, докладов и т.д.

При организации самостоятельной работы в неязыковом вузе необходимо учитывать следующие факторы, а именно:

- 1) недостаточно высокий уровень владения языком студентами учебного заведения;
- 2) зачастую отсутствие мотивации к усвоению иностранного языка;
- 3) практически полное отсутствие навыка самостоятельной работы в изучении иностранного языка.

Поэтому для успешного выполнения самостоятельной работы необходимо следующее:

- психологическая готовность обучаемых к самостоятельной работе;
- готовность преподавателя постоянно направлять и оценивать самостоятельную работу;
- умение обучаемых выбирать адекватные способы и примеры самостоятельной работы и оценивать результаты своего труда;
- курс иностранного языка и уровню подготовки обучаемых;
- время, выделяемое обучаемым в учебном процессе для выполнения учебных самостоятельных заданий, осознания и исправления допущенных ошибок.

Самостоятельная работа с учебными материалами для самостоятельной работы адаптированные к потребностям работа должна иметь такое же методическое и материальное обеспечение, как и аудиторные занятия по иностранному языку. Обучаемые, имеющие слабую подготовку в рамках базового курса средней школы должны более интенсивно вовлекаться в самостоятельную работу, выполнять большее количество заданий. Необходимо формировать у обучаемых желание самостоятельно добывать знания, проявлять инициативу, готовность обсуждать результаты своей работы. Одна из основных целей обучения - овладение умениями чтения иностранной литературы по специальности для извлечения полезной с профессиональной точки зрения информации.

Таким образом, подготовка специалиста, умеющего работать с иностранной литературой, является важной и достаточно сложной задачей современной высшей школы.

ИЗУЧЕНИЕ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Иванова Е.В., Тумбураки Н.В.

Мультимедийные технологии являются информационными технологиями обучения, которые интегрируют аудиовизуальную информацию несколькими способами (текст, видео, аудио, графики, анимации и т.д.). Это реализует интерактивный диалог с пользователями систем и активизируют различные формы самостоятельной деятельности.

Использование мультимедийных технологий в процессе обучения позволяет добиться улучшений в процессе естественного сочетания традиционных и инновационных форм и методов обучения; осуществления подготовки, поиска информации, игр, моделирования, проектирования и анализа функций; выполнения таких общих дидактических принципов, как наглядность и доступность; целесообразность систематического перехода от образования к самообразованию; положительный эмоциональный фон для обучения; и связь теории с практикой. Кроме того, мультимедийные технологии поддерживают мультимедийные программы, энциклопедии, словари и специальные информационные образовательные среды, созданные для целостного познания мира в контексте компьютерного проектирования и моделирования.

Мультимедийные технологии выступают в качестве особой интеллектуальной деятельности, а значит, имеют ряд преимуществ по сравнению с другими информационными технологиями обучения:

1. Обучение предполагает непрерывное совершенствование содержания и методов образования в современных условиях.
2. Предоставляет возможности для выявления и поддержки студентов с лингвистическими способностями.
3. Представляет собой основу дистанционного обучения.
4. Обеспечивает доступ к лучшим практикам в области образования и профессиональной подготовки широкой общественности через образовательный мир Интернета и разветвленной сети связи.
5. Создает среду искусственного языка, что позволяет проводить изучение русского языка как иностранного в собственном темпе студентов.
6. Повышает уровень самостоятельности и ответственности студентов при организации обучения.
7. Позволяет строить обучение языку в соответствии со студенческими интересами и целями;
8. Позволяет учитывать межкультурную составляющую.
9. Современные мультимедийные технологии имеют практически неограниченные возможности для создания средств графической ясности.

Мультимедиа (компьютер с дополнительными устройствами) может быть мощным инструментом для самостоятельного изучения русского как иностранного, при этом позволяет вести тщательный контроль и иметь постоянную оперативную поддержку.

Наряду с положительными аспектами, есть некоторые негативные тенденции, мешающие массовому внедрению мультимедийных технологий в учебном процессе. К ним относятся:

1. Отсутствие квалифицированных разработчиков.
2. Отсутствие разработанной методологии мультимедийных технологий.
3. Часто отсутствие сертифицированного программного продукта.

Эффективность обучения зависит от степени совершенства программно-педагогических средств. Для внедрения мультимедийных технологий в процесс обучения, в первую очередь необходимо создать условия для рационального педагогического и методического применения мультимедийных технологий. С одной стороны, существует небольшое количество теоретических исследований, которые не были широко введены в практику; а с другой стороны, есть много разрозненных программ, которые не имеют серьезной теоретической основы.

На сегодняшний день в практике преподавания РКИ возможности обучения с использованием мультимедийных технологий несколько занижены. Это связано со сложностью и недостаточным развитием теории концепции мультимедийных технологий в качестве дидактического инструментария.

РОЛЬ ТЕСТОВ В УСЛОВИЯХ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Казак А.Э., Семенюк Л.М., ОНПУ

Использование информационно-коммуникативных технологий позволяет организовать учебную работу в группе с привлечением электронных ресурсов в соответствии с профессиональными потребностями студентов.

В дополнение к разработанным кафедрой украинского и русского языков ИПИГ ОНПУ учебным пособиям по научному стилю речи авторами разработаны диагностические тесты, контролирующие материалы для работы в Интернет - пространстве.

Одним из самых эффективных средств контроля обучения иностранному языку считается тест как форма контрольно-тренировочного задания, позволяющая оценить степень усвоения студентами учебного материала, а также осуществить рациональный контроль всего процесса обучения.

Цель применения этих тестов состоит в проверке усвоения небольшого фрагмента учебного материала (грамматических тем, лексики определенной темы, понимания текстов и т.д.).

Структура тестов предполагает поиск ответов и выполнение работ в соответствии в последовательно предлагаемыми заданиями. За выполнение каждого из заданий начисляется обусловленное количество баллов.

Проведенный анализ работ учащихся с сайтом выявляет не усвоенный студентами материал, на который преподавателю необходимо обратить внимание при разработке последующих занятий.

Апробированная учебная технология вызывает познавательную активность учащихся, мотивирует их самостоятельную работу по предмету и дает возможность дистанционно осуществлять руководство.

МОДЕЛЬ ТЕЗАУРУСУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ В АНГЛОМОВНОМУ ТЕКСТОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Капінус О.Л., Томенко М.Г.,
Андрейкова І.Б., Вороб'ова, ОНПУ

Модель тезаурусу науково-технічної діяльності людини в англomовному текстовому середовищі орієнтована на семантику субмови, яка реалізована у аналізованих текстах, а одержаний нами лінгвальний продукт на основі фразеологічних одиниць описує семантичний простір **ОБ'ЄКТІВ, ДІЙ та ВЛАСТИВОСТЕЙ**. Слід підкреслити, що сконструйований нами тезаурусний семантичний простір являє собою лінгвальну репрезентацію частини ієрархічної архітектури цілої тезаурусної сітки як лінгвальний продукт для подальшого його кодування не лінгвальними, а формалізованими засобами. Тому в ньому відсутні як всі фразеологічні одиниці виборки, так й система кодування семантичних ознак фразеологічних одиниць, яка не становить суть лінгвального аналізу, а повинна підлягати в термінах діяльності фахівців прикладної та математичної лінгвістики.

Семантичні ознаки об'єктів

1. конкретний - building blocks; electrochemical byproducts; drawing boards; a laptop computer;

1.1. тіло - an external magnet; microwave transmitters; infrared telescope; fusion reactors; physical review letters; etc.

1.2. нетіло - European space agency; a crystalline structure; far-infrared wavelengths; of the background light field etc. ⇒

⇒**1.2.1. місце** - market place; Content-Description header field; a dozen different places; the starter drive; reference point etc.

1.2.2 адміністративно-географічний об'єкт - HARVARD PRINCETON; HARVARD-SMITHSONIAN center; the CERN council etc.

1.3. дискретний- electricity-generating plants;the copper electrode; already-cold metal electrodes; very distant objects etc.

1.4. недискретний - two-level electromagnetic field; the central electron density; abstract information; an internal state; etc.

1.5. артефакт - narrow-frequency-band dye lasers; deposited gold film; insulating membrane; superconducting materials; etc.

1.6. неартефакт - mineral oil; magnetic flux; x-ray sources; the ozone hole; solar wind particles; ultrasound waves; etc.

1.7. живий - full professors; science writers; graduate students; particle physicists; full-time physicist; Yale team; etc.

1.8. неживий - gigantic celestial maser; a u-shaped fiber; liquid crystals; hologram material; a silicon device; bulky apparatus;

1.9. окрема особа - force chairman; foreign author; galactic center astronomer; the German physicist; article by a lone member; etc.

1.10. група особ - GSI GENOA collaboration; geophysical union; american physical society; a US-GERMAN team; the gamma ray observatory; a santa barbara group; etc.

2. неконкретний - reactor concept; a dramatic increase; major drawbacks; a slight energy shift; a spurious effect etc. ⇒

⇒ **2.1. процес** - precision assuming; experimental measurements; jet production; computer simulations; possible explanations etc.

2.2. непроецес - microwave background; blue light; vacuum environment; general relativity; magneto-optic trap etc. ⇒

⇒ **2.2.1. ознака** - short-term temperature; a narrow cavity; one inch height; ten dimensions; incoming angle; blue wavelengths;

2.2.2. неознака - perturbing influences; inner direction; clear zone; plasma instabilities; quantum gravity; acoustic thermometry;

⇒ **2.2.2.1. стан** - general readership; intense radiation; optical interference; internal state; a single macroscopic quantum state;

2.2.2.2. відношення - intrinsic luminosity; inward forming; superstring framework; tunnel junction; neutrino interactions; population inversion; nearing completion;

2.2.2.3. невідношення - an underwater station; University Of Southern California; infrared space observatory; ⇒

⇒**2.2.2.3.1. інститут** - the Harvard-Smithsonian center; The American Physical Society; The Acoustical Society Of America;

2.2.2.3.2. неінститут - AIP public information; membership meetings journals; physical review letters; multi-billion-dollar flat-panel-display industry; ⇒

⇒ **2.2.2.3.2.1. галузь господарства** - aerospace industry; automotive electronics industry; Symantec Corporation;

2.2.2.3.2.2. негалузь господарства - launch price; low system cost; typical cost; special value; real value; computational expenses;

2.2.2.3.2.3. фінансово-економічна категорія - lagging economy; short term financial gain; X2.5million management buy-out;

2.2.2.3.2.4. нефінансово-економічна категорія - world's foremost rapid-publication physics journal; the "cost-effectiveness" of physics journals; numerous articles on kinetics; 3 March issue of Science; upcoming paper;

2.2.2.3.2.5. форма інформації - Physical Review Letters

2.2.2.3.2.6. неформа інформації - Science magazine's editorial opinion; non-binding resolution;

2.2.2.3.2.7. форма розумовій діяльності - widespread misconception; Plessey's intention; our original assumptions

2.2.2.3.2.8. документ - 105-page document; PHYSICS NEWS UPDATE; February's Research Notes; budget bill;

2.2.2.3.3. форма організації інституту - American Geophysical Union; the Chicago School Board; THE CERN COUNCIL;

2.2.2.3.4. підприємство - Ferranti Gem Mill semiconductor plant; Detroit factory; private-sector print shop;

2.2.2.3.5. заклад - the Eureka joint industry organization;

2.2.3. властивість - electromagnetic wave propagation; reversible polymerisation; electric traction; table look-up interpolation; a single-cycle (100ns) multiplication ;

2.2.4. невластивість - each sample period; a tight schedule;

⇒**2.2.4.1. параметр** - component parameters; thermal effects, distortion, transient response; gain, input impedance and output impedance; reservoir levels; long-term monitoring;

2.2.4.2. кількісний параметр - physical quantity; half cycle;
large quantity; the total particle number; good quantum numbers;

2.2.4.3. некількісний параметр - this month; light years;

2.2.4.4. рівність - the hybrid equivalent; accuracy and channel balance; volt-second product balance; the risk equivalent;

2.2.4.5. нерівність - a tiny minority; the satisfied inequality;

2.2.4.6. часовий параметр - the transit time; design time;

2.2.5. здатність - axial force; high-speed bidirectional power;
line strength; high strength capability; explosion energy;

2.2.6. нездатність - numerical instability; system failure;

2.2.7. можливість - performance potential; device capability;

2.2.8. неможність - compact disc record impossibility;

2.3. науково-технічний процес - high energy proton-antiproton collision; high pressure; low velocity; high uncertainty etc.

2.4. науково-технічна операція - synchrotron radiation; high-energy state location; high-resolution laser spectroscopy etc.

2.5. ненауково-технічна операція - last week's astronomy meeting; an optical illusion; longterm effort; violent interactions; a major pursuit; the article acceptance etc.

2.6. технологічна операція - separate measurements; the rubidium experiment; pattern formation; production steps etc.

Наприклад, шлях визначення семантичних ознак фразеологічні одиниці-**ОБ'ЄКТУ** можна простежити за допомогою логіко-сміслового процесу упорядкування мовно-інформаційних лінгвальних даних, тобто розумових операцій, спрямованих до "кореня" гіллястого тезаурусу **Семантичні ознаки ОБ'ЄКТІВ**, який, у свою чергу, є гілкою усього відбиваючого семантику предметної області дерева графу :

2.2.2.3.2.8. документ 105-page document \Leftarrow **2.2.2.3.2. неінститут** \Leftarrow **2.2.2.3. невідношення** \Leftarrow **2.2.2. неознака** \Leftarrow **2.2. непроцес** \Leftarrow **2. неконкретний об'єкт.**

АКТИВІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Капінус О.Л., Вороб'ьова К.В.,
Гвоздь О.В., Єршова Ю.А., ОНПУ

Перебудова вищої освіти в Україні відповідно до вимог Болонського процесу спричиняє ситуацію, коли самостійна робота студентів набуває пріоритетного значення. В зв'язку з цим постає декілька важливих питань: як підвищити мотивацію студентів для занять іноземною мовою самостійно, як проводити контроль за виконанням завдань, як зробити самостійну роботу ефективною? У розв'язанні цих проблем важливе місце займає впровадження в освітній процес інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ).

Умови навчання іноземної мови за допомогою засобів ІКТ, зокрема мультимедійних технологій, характеризуються гнучкістю, відкритістю, доступністю і надають студенту можливість вільного вибору місця, часу, змісту та форм навчання, розвивають його пізнавальний інтерес, творче мислення, формують «уміння працювати в умовах комп'ютерного середовища».

Використання ІКТ для самостійної роботи студентів має і інші переваги:

1) мультимедійні засоби навчання є універсальними, оскільки можуть бути використаними на різних етапах формування мовної та мовленнєвої компетенції: під час мотивації як постановка проблеми перед вивченням нового матеріалу, у поясненні нового матеріалу як ілюстрації, при закріпленні та узагальненні знань, для контролю знань;

2) ІКТ дозволяють реалізувати особистісно-орієнтований підхід до навчання, надаючи можливість встановити певний об'єм і рівень складності завдань для кожного студента, намітити індивідуально-диференційований результат навчання;

3) самостійна робота із застосуванням засобів мультимедія психологічно комфортна для студентів, адже спілкування з комп'ютером гарантує конфіденційність і дозволяє повертатися до складного матеріалу стільки, скільки потрібно для його успішного засвоєння;

4) мультимедійні продукти найкраще втілюють принцип наочності в навчанні, коли до процесу сприймання та аналізу навчальної інформації залучаються різні органи відчуття. Можливості мультимедія надають змогу імітації складних реальних ситуацій і експериментів, дозволяють візуалізувати абстрактну інформацію за рахунок динамічного представлення процесів і т. п.;

5) робота в мережі Інтернет є інтерактивним процесом, у ході якого студенти самостійно набувають необхідні знання. Така діяльність передбачає запити в різних пошукових системах, отримання великого об'єму інформації, її аналіз, систематизацію і подальшу презентацію. Фактично, студенти перетворюються з пасивних об'єктів навчальної діяльності в її активних суб'єктів.

Отже, розглянуті позитивні аспекти використання засобів інформаційно-комунікативних технологій підвищують мотивацію студентів і сприяють активізації самостійної роботи в процесі навчання іноземної мови.

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Капінус О.Л., Гродская Е.Б.,
Дуванська І.Ф., Кудинова Т.І., ОНПУ

Зміни в українській системі вищої освіти, одним із напрямів якої є мовна освіта, актуалізують питання організації ефективної самостійної роботи студентів (СРС). Серед багатьох педагогічних умов, що забезпечують результативність СРС в процесі навчання іноземної мови, дослідники особливо відзначають застосування інформаційно-комунікативних технологій. Так, використання навчальних комп'ютерних програм підвищує мотивацію студентів, забезпечує індивідуалізацію та диференціацію навчального процесу, сприяє формуванню належного рівня іншомовної комунікативної компетенції і, що важливо, відкриває можливість інформаційно-методичного забезпечення СРС.

Для самостійної роботи в залежності від рівня володіння мовою та індивідуальних особливостей студентів рекомендуємо використовувати навчальні комп'ютерні програми, які є доступними та безкоштовними в Інтернеті (<http://www.native-english.ru/programs>, <http://frenchenglish.ru/19-english-soft.html> та ін.):

1) *Language in Use 24/7*. Програму розроблено на основі однойменної серії підручників видавництва Cambridge University Press. Три рівня програми Beginner (Початковий), Pre-Intermediate (Базовий), Intermediate (Середній) відповідають стандартам Загальної європейської системи вивчення мов (рівні A1/A2, B1/B2).

2) *QDictionary*. Програма використовує технологію, яка дозволяє перекладати слова та словосполучення простим наведенням курсору миші на них. Можна узнати значення слова, вибравши його із списку. Словникова база містить більш ніж 50000 слів та словосполучень. Можна додавати свої слова і вносити зміни в ті, що існують в програмі.

3) *FVords*. Програма містить тести, словники до оригіналу, паралельні тексти, режим суфлера, пошук, друк, статистика та ін. Пропонує п'ять підходів до вивчення матеріалу: турнір, курс, звичайний, книга та суфлер. Завдання курсу відбуваються послідовно, турнірні – за вибором, якщо були допущені помилки, можна повернутись до них і повторити правильне вживання матеріалу. В режимі «суфлер» можна озвучувати завдання (слова, словосполучення, тексти).

4) *EZ Memo Booster*. Програма допомагає при регулярних заняттях швидко поповнити словниковий запас. Студенту пропонується виконати певну кількість вправ з словами, які він вивчає. Стосовно кожного слова ведеться індивідуальна

база даних. Чим гірше студент запам'ятав слово, тим частіше воно з'являється на екрані у вправах.

5) *Exerciser*. Програма задає вправи декількох типів в різних варіаціях – зміна форми слів або речень (наприклад, поставити в негативну форму), пошук помилок в тексті, підстановка варіантів, заповнення пропусків, пошук відповідностей. Програма забезпечує перевірку вправ.

Розглянуте вище дозволяє дійти висновку, що використання інформаційно-комунікативних технологій відкриває багато можливостей для організації ефективної і результативної самостійної роботи студентів в процесі навчання іноземної мови.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Коликова Т.Г. , ОНПУ, КУРЯ

Использование инновационных технологий в учебном процессе является важным условием повышения качества подготовки специалистов. Информационные технологии позволяют проводить занятия по РКИ в активной форме, тратить минимум времени на проверку усвоения материала, развивать и совершенствовать сферу самостоятельной и внеаудиторной работы учащихся. Большое значение при изучении иностранных языков отводится именно сфере самостоятельной и внеаудиторной работе.

Дистанционный доступ к образовательным ресурсам дает широкие возможности в выборе методов контроля. При этом преподаватель имеет возможность существенного варьирования средств и методов контроля, отбора соответствующих методик, более всего подходящих изучаемому материалу и потребностям каждого студента. Самостоятельная работа студентов выполняет развивающие, информационно-обучающие, стимулирующие, воспитывающие и исследовательские функции.

Традиционными формами организации самостоятельной работы являются индивидуальные задания, подготовка к тестированию, экзаменам, зачетам, курсовые работы, подготовка научных докладов, рефератов и т.д. Учитывая специфику формирования групп по изучению языка специальности (в одной группе могут обучаться студенты разных факультетов и специальностей), самостоятельная работа повышает эффективность и качество обучения, т.к. предполагает прежде всего индивидуальный подход к обучению языка.

В настоящее время на кафедре (КУРЯ) проводится работа по организации самостоятельной работы студентов с использованием информационных технологий. Эта работа включает в себя изучение текстов по различным специальностям с предтекстовыми и тестовыми заданиями, которые студенты выполняют во внеаудиторное время, таблицы и индивидуальные задания по изучению грамматики (Рабочая тетрадь для студентов 1 и 2 курсов), а также контрольные тесты для тех студентов, кто вовремя не смог сдать модульные и

зачетные работы. Эти материалы размещаются на сайте ИПИГ. В дальнейшем кафедра предполагает расширить использование информационных сетей.

Электронные конспекты лекций, учебники и методические разработки станут доступны в системе дистанционного образования с помощью Интернета. Это является реальной перспективой для привлечения дополнительного контингента обучающихся.

ТРАНСФОРМАЦІЯ НОМІНАЛІЗАЦІЇ В АНГЛО-УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Лелет І.О., ОНМУ

В основі явища міжмовної трансформації номіналізації як процесу перетворення динамічних мовних одиниць у номінативні статичні мовні одиниці лежать досить складні лексико-синтаксичні процеси в англійській та українській мовах.

Номіналізація (від латинського *nomen* – ім'я) означає розширення вживання імен (іменників, прикметників та їх еквівалентів, особливо іменників з означеннями) за рахунок зменшення частоти вживання значеннєвих дієслів, дієслівних словосполучень та прислівників.

Англійське речення частіше за українське містить особові та неособові дієслівні форми. Натомість українське речення менш вербальне. Це є причиною значної кількості інтерференційних помилок при перекладі як з української мови англійською, так і з англійської українською: надмірне вживання іменників у першому випадку та дієслівних форм – у другому випадку.

Розрізняють три основні види трансформації номіналізації при перекладі з англійської на українську:

- 1) Номіналізація дієслівного присудка. Наприклад: *Contracts are being expanded.*
– Продовжується розширення контактів.
- 2) Номіналізація означення. Якщо в англійській мові означення при підметі виражене прикметником в порівняльному ступені або *Participle I/II* і позначає перехід у новий кількісний чи якісний стан, то при перекладі на українську мову воно номіналізується. Наприклад: *better working conditions* – покращення умов праці; *longer term* – подовження терміну.
- 3) Відновлення віддієслівного іменника при підметі. Серед віддієслівних іменників в українській мові існують слова з самотійним смислом (говоріння, процвітання тощо) і десемантизовані слова, що позбавлені самотійного смислу (проведення, створення тощо). Слова другого типу, як правило, пропускаються в англійській мові. В англійській мові зазвичай у ролі підмета виступає не назва дії, а її об'єкт. В українській мові іменники цього типу виконують роль формального елемента: вони вказують на наявність або відсутність того чи іншого предмета, події або явища. Наприклад: *The humanitarian aid was stopped.* – Надання гуманітарної допомоги було призупинено.

Отже, при перекладі як з англійської мови на українську, так і з української на англійську, треба враховувати наступні особливості застосування трансформації номіналізації:

1. Трансформація номіналізації є процесом із певними проміжними етапами: 1) зменшення динамічної семантики в реченнях тексту перекладу проти речень тексту оригіналу – перехід до статичної семантики без появи в реченнях тексту перекладу номінативних елементів і 2) повне перетворення дієслівних елементів і структур речень тексту оригіналу на номінативні елементи й структури речень тексту перекладу.

2. Основою граматичних, словотвірних, жанрово-стилістичних та мовленнєвих причин застосування трансформації номіналізації в англо-українському та українсько-англійському напрямках перекладу здебільшого є мовно-системні особливості англійської та української мов, а саме – розбіжності між будовою переважно аналітичної англійської мови та синтетичної української мови.

3. Головною мовно-системною причиною трансформації номіналізації в українсько-англійському перекладі є тяжіння англійської мови на певних мовних ділянках до більшої компактності порівняно з українською мовою.

ОБУЧЕНИЕ ГРАММАТИКЕ РУССКОГО ЯЗЫКА СТУДЕНТОВ-ИНОСТРАНЦЕВ В АСПЕКТЕ КОММУНИКАТИВНО-ДЕЯТЕЛЬНОСТНОГО ПОДХОДА

Лишневская Т.В., ОНПУ, КУРЯ

Реализация современных целей обучения - формирование коммуникативной компетенции учащихся и воспитание толерантности в мультикультурном обществе - требует инновационного подхода к структуре и содержанию соответствующих обучающих программ и учебных пособий.

Теоретической базой коммуникативно-деятельностного подхода является признание в качестве ключевой коммуникативной функции языка, с помощью которой репрезентируется основное его свойство – быть средством, источником и материей установления контактов в процессе межличностного общения. Коммуникативно-деятельностный подход к обучению иностранцев русскому языку предполагает максимальный учет индивидуально-психологических, возрастных и национальных особенностей обучаемых, а методическая парадигма данного подхода включает взаимосвязанное обучение всем видам речевой деятельности: чтению, говорению, аудированию, письму.

Для полноценного общения в учебно-профессиональной, социально-культурной и социально-бытовой сферах среды изучаемого языка и реализации поставленных коммуникативных целей иностранным студентам необходимо не только обладать соответствующими лингвострановедческими и страноведческими знаниями, но и правильно и корректно пользоваться языковым материалом неродного языка.

Коммуникативно-ориентированное обучение предполагает использование языка продуктивно и рецептивно, тем не менее существенной остается лексическая и грамматическая правильность организации и оформления речевого материала.

На продвинутом этапе обучения русскому языку как иностранному в нефилологическом вузе основными задачами обучения грамматике являются как систематизация уже полученных знаний, так и активизация и совершенствование грамматических навыков на материале аутентичных текстов по специальности устной и письменной речи.

Так как контингент иностранцев, изучающих русский язык в Одесском политехническом университете, существенно различается по возрастным, мотивационным, географическим, культурным, социальным, языковым и личностным параметрам, организация содержательной составляющей созданного на кафедре украинского и русского языков Пособия по грамматике осуществляется с учетом важнейшего ориентира – целевых категорий иностранных учащихся и их потребностей.

Реализация коммуникативных потребностей обучаемых обуславливает необходимость дифференцированного подхода при изучении иностранными учащимися номенклатуры основных языковых форм и важнейших правил, что создает прочную основу для выполнения речевых действий в новых ситуациях по аналогии с уже имеющимся у обучаемых лингвистическим опытом. Отбор, организация и тематическое наполнение разделов и тем пособия предполагает учет различного уровня подготовки по русскому языку выпускников подготовительного факультета, т.е. в основном студентов «дальнего» зарубежья, и студентов из стран постсоветского пространства.

Учебный материал пособия, предназначенный для изучения в течение четырех семестров, помогает иностранным учащимся овладеть основными синтаксическими структурами русского языка и приобрести необходимые навыки использования отработанных синтаксических структур. В материалах пособия, построенного на синтаксической основе, рассматриваются типы отношений в структуре простого (1 курс) и сложного (2 курс) предложения, систематизируются средства выражения субъектно-предикатных, объектных, определительных, пространственных, временных и условно-временных, причинно-следственных, уступительных и других отношений.

Лексико-грамматический материал каждой темы пособия содержит как тренировочные (языковые), так и упражнения, направленные на дальнейшее формирование у иностранных учащихся навыков репродуктивно-продуктивной и продуктивной речи.

Страноведческая и лингвострановедческая содержательная составляющая упражнений и аутентичных текстов пособия способствует формированию у иностранных учащихся лингвокультурологической компетенции, предполагающей владение всеми видами речевой деятельности в данном социокультурном пространстве.

При составлении упражнений и материалов в рамках коммуникативно-деятельностного подхода учитывались прагматические факторы коммуникации,

функціонально-понятійна основа, актуальність і аутентичність пропонуємих текстів, наглядність демонстрації граматических моделей, т.е. представлення мовної реалізації кожної синтаксическої моделі з урахуванням стилістических особливостей; особливе увагу приділено завданням творческого характеру.

Таким чином, організація матеріалів посібника по граматиці для іноземних студентів з урахуванням реалізації на практиці комунікативно-діяльностного підходу до навчання російсьому мові як іноземному в поєднанні з традиційними підходами до вивчення мови розвиває мовну і мовну компетентність навчаних, а також відповідає сучасному зміні парадигми освіти.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІНГВІСТИКИ КОГНІТИВНИХ СТРУКТУР (НА БАЗІ СЕМАНТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ)

Неврева М.М., Мардаренко О.В.,
Петрова О.І., Топчая Н.І., Ларина Л.А.,

Зростаючий інтерес до природи мови обумовлений посилюючим бажанням зрозуміти, яким чином людина здатна переробляти, трансформувати й переутворювати величезні масиви інформації знання в досить обмежений проміжок часу. Питання має не лише чисто теоретичний інтерес. Успіхи відповіді на нього спрямовують прогрес творення найновіших обчислювальних систем, складання ефективного програмного забезпечення для вдалій діяльності людини. Все це посилює практичну значущість й актуальність досліджень багатьох розділів теоретичної й прикладної лінгвістики.

Потреби розвитку обраної технології на користь діяльності людини задають напрямок теоретичним пошукам й випробуванням. Щодо лінгвістики, то насамперед від неї залежить прогрес таких технологій, як обчислювальна техніка, перспективні та ефективні системи штучного інтелекту. Сумісні зусилля багатьох дослідників в області лінгвістики, штучного інтелекту, психології, логіки тощо спрямовані на творення загальної теорії мови, яка була б здатною вирішувати проблеми в кожній з названих галузей знання. На стику цих наук з'явилась нова область наукової діяльності - когнітивна наука. Ідея, що людські когнітивні структури (сприйняття, мова, мислення, пам'ять, дія) пов'язані між собою в рамках спільного завдання, підпорядковує розвиток таких напрямків наукового дослідження, як з'ясування процесів освоєння, переробки знання, що визначає суть людського розуму.

Сьогодні зрозуміло й той факт, що принциповим аспектом лінгвальних розшуків повинен бути напрямок дослідження механізму функціонування мови в контексті діяльності людини, його життя (екстралінгвальних факторів). Використовуючи загально-прийняті логіко-сміслові категорії, ми враховуємо можливим та доцільним розглядати фразеологічні одиниці як такі, що співвідносяться з концептуальною картиною світу, а це передбачає робити

акцент на вивчення їх семантики (семантичних ознак), показати їх роль у формуванні семантичної структури предметної області англійської субмови Діяльність.

Кожна предметна область досить складна, вона охоплює велику кількість об'єктів й внаслідок з цього неприступна прямому спостереженню. Тому побудови концептуальної моделі, наглядно й конструктивно відбиваючи основні ознаки даної предметної області, здійснюється у вигляді аналогу на підставі лінгвальних та семантичних ознак мовних знаків, у даному випадку на базі семантичного потенціалу фразеологічних одиниць, розгортуючого на рівні означених концептів. Семантичні ознаки фразеологічних одиниць виступають у ролі організуючих елементів, навколо яких групуються області та мікрообласті семантичного простору науково-технічної діяльності людини. Щодо конкретних концептів, то ознаки виступають тут як найбільш актуальні семи для кожного з цих концептів, а також релевантні з точки зору одержувача тексту.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ НАВЧАННІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄТОВАНОГО ЧИТАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Неврева М.М., Топча Н.І.,
Савлук А.О., Хуторна А.А., ОНПУ

Основне завдання вищої освіти полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності. Вирішення цього завдання не можливо тільки шляхом передачі знань у готовому вигляді від викладача до студента. Необхідно перевести студента з пасивного споживача знань в активного їх творця, що вміє сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність. В цьому плані слід визнати, що самостійна робота студентів (СРС) є не просто важливою формою освітнього процесу, а повинна стати його основою.

Поняття самостійної роботи багатогранно, тому цілком природно, що воно не отримало єдиного тлумачення в педагогічній та методичній літературі. У широкому сенсі під самостійною роботою слід розуміти сукупність всієї самостійної діяльності студентів як у навчальній аудиторії, так і поза її, в контакт з викладачем і при його відсутності.

Основне завдання організації СРС полягає у створенні психолого-дидактичних умов розвитку інтелектуальної ініціативи і мислення на заняттях будь-якої форми. Основним принципом організації СРС має стати переведення усіх студентів на індивідуальну роботу з переходом від формального виконання певних завдань при пасивній ролі студента до пізнавальної активності з формуванням власної думки при вирішенні поставлених проблемних питань і завдань. Мета СРС - навчити студента свідомо та самостійно працювати спочатку з навчальним матеріалом, потім з науковою інформацією, закласти

основи самоорганізації та самовиховання з тим, щоб розвинути вміння надалі безперервно підвищувати свою кваліфікацію.

Вирішальна роль в організації СРС належить викладачеві, який повинен працювати не зі студентом "взагалі", а з конкретною особистістю, з її сильними та слабкими сторонами, індивідуальними здібностями і можливостями. Завдання викладача - побачити і розвинути кращі якості студента як майбутнього фахівця високої кваліфікації.

Одним із завдань навчання іноземних мов для немовних спеціальностей є формування готовності читати оригінальні тексти з урахуванням професійної спеціалізації в цілях отримання потрібної інформації. У процесі оволодіння читанням іноземною мовою важливим методом навчання і провідною організаційною формою є самостійна робота з текстом. А також з основних видів мовленнєвої діяльності читання є найбільш підходящим для самоконтролю.

Важливою умовою ефективності самостійної роботи з читання є пізнавальний інтерес – основний позитивний мотив навчання. Найбільш сприятливими для ефективного навчання читання є умови, коли необхідність виконувати завдання підкріплюється формуванням внутрішньої мотивації, тобто інтересу до самого процесу читання, до інформації, що міститься в текстах, усвідомленням практичної важливості оволодіння даним умінням для майбутньої діяльності.

На нашу думку саме дистанційні технології допоможуть викладачу в організації самостійної роботи студентів. Дистанційні технології - це технології, які дозволяють реалізувати цілеспрямоване та методично організоване керівництво навчальною та пізнавальною діяльністю тих, хто навчається, і базується на використанні широкого спектру традиційних, інформаційних та комунікаційних технологій. Серед технологій ДН іноземних мов, що впроваджується у вищій школі, виділяють мережні технології. Мережні технології навчання забезпечують суб'єктів навчання навчально-методичними матеріалами та інтерактивним взаємозв'язком з використанням мережних засобів комунікації. Серед таких технологій, які широко використовуються в процесі СРС, можна виділити Інтернет-технології, Web-технології, поштові та мобільні технології.

Основною реалізацією Інтернет – технології у навчанні професійно орієнтованого читання є мережні засоби зв'язку – всесвітня павутина, яка як джерело інформації, надає великі можливості для організації пошуку різноманітної інформації для майбутніх інженерів.

Для ефективного навчання професійно орієнтованого читання майбутніх інженерів викладачам слід використовувати такі Веб-технології: навчальні комп'ютерні програми, електронні підручники, офісні додатки Google (Google Диск, Google Docs) - спосіб зберігання інформації, соціально пошукові системи (Google, Yandex та ін.), мережні карти знань (mind map)- спосіб вивчення наукової лексики.

Історично перший і найпоширеніший вид роботи в телекомунікаційних мережах – міжперсональний обмін повідомленнями, відомий під назвою «електронної пошти» (E-mail). Поштові технології можуть бути використані у

процесі навчання читання для доставки тестових файлів і забезпечення зворотного зв'язку студента з викладачем.

Мобільні технології використовують мобільне апаратне (мобільні телефони, смартфони) та програмне забезпечення в якості засобу навчання з метою отримання, збереження та опрацювання текстових даних в умовах оперативної комунікації з глобальними та локальними ресурсами.

Організація технологій ДН на сьогодні базується на навчальних середовищах (платформах), іноді їх називають системами ДН. Серед систем дистанційного навчання професійно орієнтованого читання можна виділити: Moodle, Edmodo, LiveBinders та ін. Moodle є найбільш популярною безкоштовною системою ДН в нашій країні, він надає можливість викладачам створювати ефективні сайти для навчання. Типова функціональність Moodle включає: завантаження файлів, оцінювання, он-лайн тестування та інші.

Іншою складовою ІКТ навчання англomовного професійно орієнтованого читання є засоби навчання. На сьогодні особливо популярними стали електронні засоби навчання (мультимедійні, гіпертекстові, комп'ютерно орієнтовані), які представлені у вигляді електронних видань (електронні книги, енциклопедії, словники тощо) та електронних ресурсів, розміщених в мережі Інтернет.

Ми дійшли висновку, що нові інформаційно - комунікаційні технології відіграють важливу роль для організації СРС при навчанні англomовного професійно орієнтованого читання на сучасному етапі. Особливе місце відводиться мережі Інтернет. Дидактичні можливості мережі дуже великі. Вона може стати засобом досягнення освітніх цілей як для студента, так і для викладача.

ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВЕДЕННЯ ДІЛОВОГО ЛИСТУВАННЯ

Окулова Л.О., ОНМУ

Незалежно від того, яку посаду спеціаліст займає в компанії, у нього завжди бракує часу та він бажає використовувати його найбільш ефективно. Листування діловими листами із закордонними партнерами вимагає часу. Цю працю можливо суттєво спростити, якщо дотримуватися декількох основних правил.

Серед них є три основних правила:

1. Ділові листи слугують одній цілі: вони передають інформацію.
2. Ділові листи коштують грошей. Обміркуйте те, скільки коштів витрачається на зарплатню людей, котрі пишуть, перекладають, редагують та відправляють листи.
3. Навіщо писати листа? Тому що лист є документом, що свідчить про передану інформацію.

Лист не досягає мети, якщо при його складанні не будуть враховані: тема листа, адресат, мета листа, стиль та структура листа.

В усякому діловому листі англійською мовою тема, як правило, визначена, а вибір тем достатньо обмежений. Так, чим конкретніше предмет листа, тим простіше його писати.

Адресат має деякі складності тому, що спеціаліст не має можливості досить точно знати, хто буде одержувачем чи читачем листа, що в результаті може призвести до того, що він може упустити час, необхідні деталі чи пояснення.

При визначенні цілі листа автор повинен уявляти собі, навіщо надсилається лист? Для того, щоб повідомити інформацію? Щоб запросити інформацію? Щоб поздоровити партнера? Щоб змусити одержувача зробити якісь дії?

Четвертий пункт, це – стиль чи структура, що потребує більше часу.

Основна структура листа англійською мовою виглядає наступним чином:

Перша частина листа: висловіть свою ціль.

Друга частина листа: з'ясуйте, чого бажаєте, або повідомте свою інформацію.

Третя частина листа: вимога дії, завершення листа або вдячність за майбутню відповідь.

В першій частині листа з першого речення переходить до діла. Адресат має не більше часу на читання, ніж той хто посилає листа на написання, або він втратить терпіння.

В другій частині дайте всю необхідну інформацію про те, що маєте повідомити та на яку відповідь чекаєте при мінімальній кількості подробиць.

Третя частина листа – це короткий абзац, в якому підбиваєте підсумок – висновок в одному реченні, або повідомляєте на які дії Ви чекаєте від адресата, чи дякуєте за увагу, наступну відповідь та розуміння.

Стиль листа – це як писати листа. Сьогодні застосовуються сім основних правил стилю:

1. Розмовний стиль, звільніться від стандартних фраз.
2. Ясність, щоб розумів читач-адресат.
3. Стислість, позбавтесь непотрібних фраз та слів.
4. Завершеність, будьте впевнені, що в листі є вся необхідна інформація.
5. Конкретність, використовуйте спеціальні терміни, які неможливо переплутати ні з чим, наводіть імена та цифри, зробіть повідомлення досить конкретним.
6. Конструктивність, використовуйте слова та фрази позитивного характеру.
7. Перевірка – це останній штрих будь-якого ділового листа. Завжди потрібно перевірити листа самому, адже під листом буде стояти підпис.
8. Зараз основними для англійського ділового листа є шість форм, від простих до більш складних: блок, спрощена форма, змінений блок, червоний рядок, змінений полу-блок, службова записка.

Написання ділових листів – це ремесло, а не мистецтво. Це потребує не таланту, а вміння.

Головне, це усвідомити, що пишете листа такій самій діловій людині, як і відправник листа. Якщо будете пам'ятати про предмет листа, його аудиторію, а також про стиль та структуру листа, то можна сказати що Ви на вірному шляху.

МОДЕЛЬ ГРУПУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЛІТЕРАТУРНОЇ, ЗАГАЛЬНОНАУКОВОЇ ТА ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ БУДЬ-ЯКОГО СУЧАСНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ТЕКСТУ

Попович О.С., Михайлюк С.Л.,
Хуторная А.О., Винокурова З.І., ОНПУ

Модель групування загальнолітературної, загальнонаукової та термінологічної фразеології будь-якого сучасного науково-технічного тексту за частотою відтворення фразеологічних одиниць (ФО), відбиваючих тематично класифіковані предмет, дії та властивості у межах науково-технічній діяльності людини, що з позиції іншомовного реципієнта становить досить питомих обсяг текстовій інформації:

I. Предмет (абстрактний/неабстрактний):

1. предмети та їх складові - oil-fired burner;
2. приладдя - accelerator-pump plunger batcher;
3. інструменти - three-button mice;
4. машини - eight-station shuttle conveyor;
5. речовини - copper-oxide-based isotropic metallic oxides;
6. процес та його результат - unfavorable polymer-polymer contacts;
7. пізнання - instantaneous decision making;
8. зміна стану, положення, процесу - axial shaft relative expansion; a gas jet shooting out;
9. фізичне явище - at the new pressure point;
10. фізичні риси - poor ionic conductivity;
11. фізичні стан та реакції - two homogeneous gas phase reactions;
12. час - the twice the time delay; in the near future;
13. простір - potential energy surface; stratospheric chlorine peak; linear address space;
14. розмір та його вимірювання - cell size; the beam width;
15. галузі науки, техніки, виробництва - burgeoning automotive electronics industry;
- 700-strong project engineering team;
16. результати технологічного процесу - noise pollution; rich mixture; exhaust gas additives;
17. вид діяльності - Network managers; left handed user; corporate researchers; space watchers;
18. викладання наукових матеріалів - the predominant method;

19. економічні риси - cost reliability; costly memory;

II. Дії:

1. стан становлення - come out from; correspond well with;
2. перебування - correspond to; stay resident;
3. функціонування - find out; make up; start from; lead to; get going see (box); follow after; bring together;
4. види трудовій діяльності - work out; write down; check up; sell out; drill in; cast in; weld up; wind up;
5. вплив на предмети - heat up; tune up; fill in;
6. зміна стану предмету - boil down; blow up; tie down;
7. представлення предмету та явища - show up; lead to; come to light; refer to; take stock of; set forth; line out;
8. визначення дії та процесу у творчої, науковій діяльності, пізнанні - contribute to; carry on/out; keep to; hold the view(point); bring up to date; take into account, etc.

III. Властивості:

1. часові ознаки предмету, явища - up to date; of high priority; at the same time; in the early days;
2. кількісні, розмірні - twice as many; one of a kind; in total; half the quantity;
3. просторові ознаки предмету, явища - at the bottom; at the top of; at the upper left/right;
4. оцінювальні характеристики предмету, явища (чіткість, наочність, можливість, обов'язковість, важнішість, співставленність предметів та явищ, позитивна й негативна оцінка) - well known; in detail; clever piece of work;
5. фізичні, хімічні економічні властивості предметів, явища - solid state; wet through; acid proof; high quality; high fidelity; proof against; incommensurable quantities, etc.

Фразеологічний фонд науково-технічних текстів, тематично класифікований вище, не підлягає такому групуванню з позиції іншомовного реципієнта за фахом, а класифікується ним у синтагматиці за принципом ідіоматична/неідіоматична фразеологія повідомлення. Такий стан декодування ФО веде, фактично, до прояви форм зняття неоднозначності певних фразеологізмів іншомовним реципієнтом.

ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ В НЕЯЗЫКОВОМ ВУЗЕ

Попович Е.С., Циновья М.В.,
Петрова Е.И., Томенко М.Г., ОНПУ

В настоящее время самостоятельная работа студента - одна из важнейших составляющих учебного процесса, когда происходит формирование самых разнообразных знаний, умений и навыков. Самостоятельная работа способствует в дальнейшем усвоению студентом общих приемов познавательной деятельности, быстрой адаптации в различных кругах социума, развитию интереса к творческой работе.

Можно также отметить, что самостоятельная работа – важное условие развития профессиональной компетентности студентов, развития их мыслительной деятельности, и познавательной активности, организация которой составляет существенную часть образовательного процесса в вузе.

В зависимости от места и времени проведения этого вида работы, характера руководства ею со стороны преподавателя и способа контроля за ее результатами, она подразделяется на следующие виды:

1. Самостоятельную работу во время основных аудиторных занятий (лекций, семинаров, практических и лабораторных занятий).
2. Самостоятельную работу под контролем преподавателя в форме консультаций, творческих контактов, зачетов и экзаменов.
3. Внеаудиторную самостоятельную работу при выполнении студентом домашних заданий учебного и творческого характера.

Самостоятельная работа студентов, в частности, по иностранному языку в неязыковом вузе является особой формой самообразования и помогает овладеть иностранным языком как необходимой профессиональной составляющей современного специалиста, способствует формированию навыков автономного приобретения знаний и развитию информационной культуры.

В условиях неязыкового вуза одной из важных задач является обучение студентов профессиональному иноязычному общению, получение знаний и формирование умений и навыков, позволяющих будущим специалистам в разных областях адекватно использовать иностранный язык в профессиональной деятельности.

Готовность студентов к самостоятельной работе определяется наличием оптимальной мотивации к овладению иностранным языком, сформировавшимися навыками самостоятельной работы в области основных видов речевой деятельности (чтения, говорения, письма), владением навыками работы со справочной литературой и словарями, умением работать с техническими средствами обучения.

ДИАЛОГИЗАЦИЯ ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ Р К И СТУДЕНТОВ-ИНОСТРАНЦЕВ

Пронина Л.Н., ОНПУ, КУРЯ

Развитие когнитивного потенциала иностранных студентов является важным фактором обучения русскому языку. Система ценностных отношений личности определяет учебно-познавательную мотивацию в профессиональной деятельности. Создание аксиологически значимой профессионально ориентированной среды в образовательном процессе вполне соотносится с процессом гуманитаризации высшего образования в целом и инженерного в частности.

Процесс развития когнитивного потенциала студентов преподаватель осуществляет путем применения следующих организационных форм и методов:

- учебный диалог;
- учебный текст;
- интенсификация учебного материала.

Обучение на основе диалога способно гуманитаризировать процесс профессионального образования, вносить в него гуманитарные, т.е. человеческие основания. При этом воздействие преподавателя на студента замещается их личностным взаимодействием. В диалоге происходит самоопределение, саморазвитие и преподавателя, и студента, возникают отношения нового типа: отношения сотрудничества в достижении общих целей, взаимообразования.

Диалогические отношения в обучении обусловлены не только содержанием образования, но и самим процессом обучения. Вследствие своей универсальности учебный диалог не сюжет, не фрагмент учебного занятия. так как не кончается с той или иной учебно-познавательной ситуацией, он от нее независим, хотя ею и подготовлен.

Диалог – это диалог человека с человеком, а не обучающего с обучаемым. В диалоге исчезают жестко закрепленные роли. Учебный диалог выступает в качестве способа преодоления ряда антиномий процесса обучения: между профессиональной подготовкой и всесторонним развитием, самостоятельностью и руководством, репродукцией и творчеством.

Учебный диалог в профессиональном обучении, и прежде всего диалог «преподаватель- студент», - это не только спор, дискуссия, в ходе которых могут быть подвергнуты сомнению, переоценке различные элементы социального опыта. Он дает множество ракурсов, на пересечении которых проявляется доверие к чужому слову.

Сотворчество преподавателя и студентов - фундаментальная характеристика профессионального обучения, реализующего задачи становления специалиста в профессиональной культуре. Необходимым условием, продуктивной формой сотворчества преподавателя и студентов является

учебный диалог. Диалогическое понимание – это совместный поиск, способный стать взаимным учением, основой сотворчества непосредственных участников процесса образования в высшей школе.

Господство монолога в профессиональном образовании (монологическое, в лучшем случае, предполагающее обмен значениями, изложение содержания образования преподавателем при пассивном вежливом ее восприятии студентами; монологи студентов опять же в «присутствии» студенческой группы и преподавателя), следует рассматривать как существенный недостаток профессионального образования.

Монолог как стиль взаимодействия «преподаватель- студент», «студент- содержание образования» существенно ограничивает возможности образования, поскольку неадекватен гуманитарной природе образовательного процесса. Построение личностного знания предполагает в педагогическом образовании смещение акцента с монолога на учебный диалог. На основе диалога как обмена не только значениями, но и личностными смыслами создаются условия для совместного «проживания» процесса образования его непосредственными участниками.

Учебный диалог включает в себя многие педагогические функции: информационную, креативную, профессионально значимую. В ходе учебного диалога формируется аксиологически значимая профессионально значимая среда в образовательном процессе. В этой среде происходит диалоговое взаимодействие студента и преподавателя; специализируются ценностные отношения личности студента и преподавателя. Следовательно, учебный диалог предъявляет высокие требования к педагогической культуре преподавателя и к культуре общения студентов.

Обучение посредством учебного текста в рамках учебного диалога создает предпосылки к развитию личности студента, расширяя его возможности в понимании ценностей, располагающихся в сфере иноязычной действительности, иноязычной культуры. Таким образом, процедура создания учебного текста включает:

- содержательную обработку текста с целью выявления в нем ценностных смыслов;
- структурную обработку текста с целью выявления точек его соприкосновения с контекстом и с целью его адаптации к уровню понимания студентов;
- педагогическую обработку текста с целью его включения в учебный диалог и создания аксиологически значимой профессионально ориентированной среды.

Использование учебного диалога и учебного текста рассматривается как одно из средств интенсификации процесса обучения РКИ. Они подразумевают ценностное взаимодействие преподавателя и студента, способствуют пониманию транслируемой информации при взаимодействии, активности и обратной связи участников и при обязательном творческом использовании новых присвоенных знаний.

Результатом интенсификации учебного материала является познавательная самостоятельность студентов в использовании языка и приемов поиска, обработки необходимой информации соответственно их потребностям.

Интенсификация процесса обучения русскому языку понимается как мера его присвоения студентами и актуализация как способа выражения собственных мыслей. Интенсификация обучения, понимаемая с вышеуказанных позиций, опирается на принципы построения учебного диалога и учебного текста.

УЧЕБНОЕ ПОСОБИЕ ПО РЕФЕРИРОВАНИЮ ДЛЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ И ДЗО: СТРУКТУРА И СОДЕРЖАНИЕ

Романова О.К., Курова Г.И.,
Печкурова Л.В., ОНПУ

На V курсе Института дистанционного и заочного обучения учебными планами для иностранных студентов предусмотрена сдача государственного экзамена по дисциплине «Русский язык».

С этой целью на кафедре украинского и русского языков Института подготовки иностранных граждан Одесского национального политехнического университета создано «Учебное пособие по реферированию для иностранных студентов 5 курса всех специальностей заочной формы обучения» (авторы Курова Г.И., Печкурова Л.В., Романова О.К.) / Одесса; ОНПУ, 2016 год).

Данная методическая разработка представляет собой учебно-методический комплекс по обучению иностранных студентов письменной речевой деятельности на заключительном этапе изучения русского языка.

Ее цель - формирование навыков аналитико-синтетической переработки научной текстовой информации, аннотирования и реферирования, структурно-семантической компрессии текста.

Каждая из двух частей разработки, входящих в ее состав, содержит лингвометодический материал, направленный на реализацию поставленной цели, и включает в себя как теоретический материал, резюмирующий знания, полученные студентами на предшествующих этапах обучения русскому языку, так и материал для практического обучения навыкам составления вторичных документов (аннотации и реферата) на материале текстов научного стиля.

Пособие составлено на материале аутентичных текстов учебников, научных статей по специальностям студентов, обучающихся в политехническом вузе, предназначено для самостоятельной работы студентов и ориентировано на заочно-дистанционное обучение.

Переход от заочной формы обучения к дистанционной в Одесском национальном политехническом университете особенно актуален для иностранного контингента учащихся.

Заочное образование, практикуемое последние 5 лет в ОНПУ, вызывает вопросы, т.к. базируется на самостоятельной работе иностранцев, которые, как

правило, по причине недостаточного владения языком обучения, не могут успешно усвоить необходимый объем учебной информации. Использование информационных технологий в значительной степени способствует качественному усвоению материала. Построение учебного процесса на базе дистанционных занятий дает возможность говорить о принципиально новой организации самостоятельной работы студентов.

КОМБІНОВАНИЙ РЕЖИМ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-РАДІОТЕХНІКІВ АНГЛОМОВНОГО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ПИСЬМА

Тищенко М.А., КПІ, м.Київ

Сучасне суспільство епохи масової комунікації та глобалізації може бути характеризовано за ступенем використання іншомовних інформаційних ресурсів під час обміну інформацією та власним досвідом між спеціалістами різних галузей знань. Використання інформаційно-комунікаційних технологій значно спростило процес пізнання, надало змогу більш плідно проводити ділові переговори та листування, оптимізувало здатність процесу комунікації на великих відстанях. Через вище наведені факти зростає потреба у володінні не лише навичками використання інформаційно-комунікаційних ресурсів, а й іноземною мовою, оскільки сучасні системи комунікації розробляються у англomовних країнах світу. Особливо гостро ця актуальність стає для майбутніх інженерів-радіотехніків, оскільки їх професійні компетентності торкаються різних галузей знань, а саме:

- для роз'яснення поставленого професійного завдання спеціалісти цієї галузі знань повинні використовувати набуті навички англomовного читання, письма та говоріння;

- для виконання технічного завдання радіотехніки повинні прочитати та уточнити інформацію щодо патентів та технічного опису матеріалів і апаратних засобів роботи;

- на фінальному етапі виконаної роботи інженери-радіотехніки повинні написати інструкцію з використання розробленої технології або пристрою та довести цю інформацію до відому замовника. На цьому етапі фахівцям цієї інженерної спеціальності потрібно мати навички англomовного письма та говоріння.

Усвідомлюючи значущість усього вищенаведеного, можна дійти висновку, що для покращення рівня іншомовних компетентностей майбутнім інженерам-радіотехнікам потрібно більше уваги приділяти саме говорінню та письму. Навчання іноземній мові, а також формування іншомовних професійно спрямованих навичок і вмінь наразі є складним завданням через не велику кількість годин, які відведені державними стандартами у вищих навчальних закладах технічного спрямування. Одним з важелів, який здатен

інтенсифікувати освітній процес, на нашу думку, є можливість збільшення позааудиторної роботи шляхом запозичення досвіду вищих навчальних закладів країн Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки та Канади, де більшість освітнього процесу проходить в режимі онлайн. Противники такого виду навчання зазвичай переконують у необхідності моделі навчання «студент – викладач», але, на нашу думку, використовуючи досвід розвинутих країн, ми зможемо якісно збільшити підготовку майбутніх фахівців різних галузей, використовуючи змішану модель, тобто, звичайні лекційні та практичні заняття будуть проходити у поєднанні з інтерактивними курсами. Така модель вже починає використовуватись у декількох вищих навчальних закладах України, але, через відсутність державної ініціативи, швидкість інтеграції зазначеної моделі є незадовільною. Також до складнощів реалізації такого змішаного режиму навчання слід віднести відсутність стратегії розвитку освіти від початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів до закладів освіти четвертого рівня акредитації. Іншою нагальною проблемою є відсутність фінансування освітніх закладів для імплементації новітніх засобів навчання на практиці. Частіше за все сучасні засоби навчання надаються спонсорами або волонтерськими організаціями, які не контролюють подальшу підтримку своїх проектів, тож, модернізація засобів навчання стає перепорою у розвитку підходу змішаного навчання.

Підбиваючи висновки, слід зазначити, що актуальність пошуку шляхів вирішення проблеми використання сучасних засобів навчання в освітньому процесі визначається необхідністю розробки та сертифікації комплексів засобів ІКТ та веб технологій, які б могли стимулювати майбутніх інженерів покращувати свої навички англійського письма через застосування вже існуючих та розроблення нових технологій.

РОЗКРИТТЯ МЕХАНІЗМУ ФРАЗЕОЛОГІЗАЦІЇ НЕОДНОСЛІВНИХ СКЛАДНИКІВ АНГЛІЙСЬКОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ТЕКСТУ (З ПОЗИЦІЇ ІНШОМОВНОГО РЕЦИПІЄНТА)

Цапенко Л.Є., Дьяченко Г.Ф.,
Гвоздь О.В., Лебедева О.В., (ОНПУ)

1. Розкриття механізму фразеологізації неоднослівних складників англійського науково-технічного тексту з позиції іншомовного реципієнта дозволяє передбачати появу тих чи інших фразеологічних одиниць (ФО) у повідомленні, що слуге теоретично-практичною базою для лінгвального забезпечення процесу декодування іншомовним одержувачем мовлення.

2. Не слід ототожнювати процес фразотворення, який здійснюється відправником повідомлення при вживанні мовних засобів селективно, та процес фразеологізації надслівних одиниць, які підкорені об'єктивним мовним законам

норми й узусу та спеціалізуються за функціонально-комунікативним принципом у мовленні.

3. ФО певній субмови відтворюються в "готовому" вигляді у мовленні доки існує комунікативна установка та предмет комунікації.

4. У процесах фразеологізації з позиції іншомовного реципієнта англійського науково-технічного тексту беруть участь неоднослівні творення загальнолітературного, загальнонаукового та термінологічного характеру. Неідіоматичність та неодноважність визначається одержувачем повідомлення, коли складові компоненти ФО взаємодіють у комбінації: загальнолітературних лексем з термінами, загальнонаукових лексем з термінами, загальнонаукових лексем з загальнолітературними та термінологічним і лексемами, термінологічних лексем різних термінологічних систем.

5. Процес аналізу й декодування англійського науково-технічного тексту на фразеологічному рівні моделюється в системі опозицій, визначених у стосунках відтворення ФО автором тексту й певного при цьому мовленнєвого акту іншомовного реципієнта.

ИННОВАЦИОННЫЕ ОБУЧАЮЩИЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБЛАСТИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ВУЗА

Цапенко Л.Е., Данцевич Л.Г.,
Андрейкова И.Б., Михайлюк С.Л., ОНПУ

Многие исследователи отмечают, что в условиях стандарта третьего поколения самостоятельная работа студентов приобретает новое качество: из собственно учебной работы она превращается в квазипрофессиональную, а иностранный язык выступает средством приобретения не только лингвистических, но и профессиональных знаний (Иванова С.Г., Полат Е.С. и др).

При отборе иноязычного текстового материала преподаватели иностранных языков в обязательном порядке консультируются с ведущими преподавателями специальных дисциплин выпускающих кафедр по определению профессиональной значимости информации, ее соответствия уровню профессиональной подготовки студентов на момент изучения. Такой принцип межпредметной интеграции позволяет целенаправленно воздействовать на уровень мотивации студентов и стимулировать самостоятельную работу будущих специалистов.

Введение ФГОС ВПО третьего поколения строго регламентирует количество часов по каждой дисциплине и заставляет искать новые интенсивные обучающие технологии в условиях дефицита аудиторного времени. В настоящее время эффективное обучение иностранным языкам ассоциируется с использованием информационно-коммуникационных технологий, компьютерных обучающих программ и интерактивных форм обучения, таких как проектная методика, методика развития критического мышления, презентация, реферирование, аннотирование, эссе, интернет коммуникация на форумах, в

чатах, блогах и т.д.

Новое в область самостоятельной работы студентов было введено в задания в рамках проектной методики, разработанные Дж. Дьюи и его учеником У. Килпатриком, которые ориентированы на самостоятельную деятельность студентов, связанную с личным опытом и интересом. Основной дидактической единицей учебного процесса по подготовке проекта выступает взятая из реальной жизни лично значимая проблема для студентов. Проектная методика как педагогическая технология предполагает совокупность исследовательских, поисковых, проблемных методов, творческих по самой сути.

Программно-методическое обеспечение организации самостоятельной работы студентов по иностранному языку предполагает использование компьютерных обучающих программ и интерактивных форм обучения. Использование компьютерных обучающих программ показывает, что активность в образовательном процессе проявляют даже те студенты, которые обычно предпочитают молчать.

В качестве примера задания по самостоятельной работе студентов в рамках обучения ESP – (English for Specific Purposes – английский для профессиональных целей) мы приводим работу над темой "The Digital Age".

Студенты выполняют такие задания:

1. Проблемно-поисковые:

- а) прочитать текст и отыскать информацию об использовании персонального компьютера в различных сферах жизни;
- б) найти в тексте предложения, в которых говорится о различных вариантах использования компьютеров в современных условиях;
- в) оценить прочитанное с точки зрения новизны содержания текста.

2. Практическое применение полученной информации: провести классификацию практического использования персонального компьютера в различных сферах жизни:

- а) соревнования Формула-1;
- б) сфера развлечений;
- в) производственные процессы; 4) школа / университет.

3. Ответьте на вопросы:

- 1) How are computers used for research work in your university?
- 2) How do you think computers will be used in university in the future?

ШЛЯХИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛЕКСИконУ В ПРОЦЕСІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИКО-ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ РЕСУРСІВ

Шапа Л.М., Трофимова А.С.
Цинова М.В., Савлук А.А., ОНПУ

Існують різні шляхи організації лексикону в процесі дослідження мовного матеріалу та викладу групування лексико-фразеологічних ресурсів іноземної

мови (субмови) з метою оптимізації декодування текстів іншомовним реципієнтом.

Якщо подавання лексикону в двомовних словниках у вигляді алфавітних списків передбачає тільки один вхід - алфавітний, то репрезентування словника за тезаурусним принципом ґрунтується на двох входах - класифікаційному та алфавітному. Тезаурус - це семантичний словник, який є "впорядкованим збіркою термінів, відображуючих сукупність знань людини усередині даній предметній сфері й сховуючих перелік понять разом з їх інтерпретацією та відношеннями" [Караулов, 1981, с.148].

Укладання тезаурусу предметної області - суть лексико-семантична процедура, спираєма на модельне представлення, тобто семантичний простір тій предметній області, на обробку текстів якої націлена певна система ЕОМ, а саме тут - англійських науково-технічних текстів. Семантичний простір науково-технічній діяльності людини будується в вигляді тезаурусного представлення фразеологічних одиниць (ФО), актуалізованих у однорідній текстовій вибірці, являючого собою чітку систему ФО-семантичних ознак і формуємому з наступних підстав.

Оскільки формами існування матерії є **простір та час**, то ці категорії повинні бути включеними до нашої концептуальної моделі як провідні семантичні ознаки ФО. У зв'язку з цим передбачаємо набір семантичних ознак ФО-локальності та ФО-темпоральності, ФО конкретний - неконкретний (абстрактний), ФО ознаки якості - ознаки відносності, ФО відношення - невідношення та т.д.

Логіко-сміслові категорії та конструйовані на їх основі семантичні ознаки цілої предметної області засобом групування семантичних ознак ФО дає задовольняючий результат побудови тезаурусу при використанні функціонально-комунікативного фразеологічного підходу до лексико-семантичного аналізу текстів, виявлення смислових інваріантів, які включені у певний та коректно обмежуючий контекст та зазначення ФО - лінгвального об'єкту вибіркової сукупності.

Так, як мінімальний контекст текстових сегментів, підлягаючих семантичному аналізу, є реалізовані ФО у англійських науково-технічних текстах. Такий прийом забезпечує виділення переважної кількості ознак, необхідних для формування семантичного простору моделюємих текстів. При системному упорядкуванні ознак у тезаурус ми користуємось системними властивостями ФО, тобто їх здатністю до ієрархізації й класифікації притаманних семантичних ознак, яки виводяться дедуктивним шляхом з загальних логіко-сміслових категорій

УСЛОВИЯ УСПЕШНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ (ОБЗОР МЕТОДИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ)

Шапа Л.Н., Мардаренко Е.В.,
Трофимова А.С., ОНПУ

Исследователи Иванова С.Г., Медведева Н.Е. и др., занимающиеся педагогической областью «Самостоятельная работа студентов при изучении иностранного языка» на базе ОГУ, считают, что извлечение знаний и их качественное усвоение вполне могут быть обеспечены самостоятельной работой студентов

Такие исследователи-педагоги, как Захаров Е.В., И.Я.Лернер, которые также хорошо известны своими профессиональными разработками в области самостоятельной работы, выделяют ряд педагогических условий, повышающих эффективность организации самостоятельной работы студентов:

- использование информационно-коммуникационных технологий в самостоятельной работе студентов при изучении иностранного языка;
- применение компьютерного тестирования с элементами дистанционного обучения;
- развитие мотивации студентов в учебно-профессиональной деятельности, готовности к саморазвитию, самосовершенствованию;
- обучение студентов способам обработки и трансформации информации (критическому мышлению, скорочтению, аннотированию, реферированию, конспектированию, составлению плана, тезисов, и др.);
- обучение навыкам планирования своей учебной деятельности;
- использование интерактивных компьютерных обучающих программ;
- создание комплекса дифференцированных разноуровневых модульных заданий самостоятельной работы (репродуктивных, продуктивных, проективных, творческих);
- разработка балльно-рейтинговой системы оценки самостоятельной работы студентов;
- разработка программно-методического обеспечения по организации самостоятельной работы студентов с заданиями, содержащими памятки, инструкции, алгоритмы, рекомендации по выполнению, а также ключи и ответы к упражнениям для самоконтроля, а также с целью контроля содержания этого справочного материала;
- организация преподавателем консультационной помощи студентам при выполнении долгосрочных заданий по иностранному языку по семестровым планам-графикам рубежного и итогового контроля;
- знакомство и инструктаж студентов с содержанием программно-методического обеспечения по самостоятельной работе, сроками его выполнения и системой балльно-рейтинговой оценки.

LAWS OF THE UNIVERSE WORLD EMBODIED IN THE COMPUTER WORLD

Drozd A.V., ONPU

The computer world (CW) is developing according to the certain laws which can be considered if the resource approach is involved. This approach says the CW copies the Universe (UW) development, but within shorter period of time. The Universe development can be represented as the process of taking the UW challenges and their solutions in the form of the CW problems arising in designing and diagnosing the computer systems and their components.

The problem is solved in performing the certain amount of work within the limited period of time i.e. in achieving the necessary throughput, obtaining the reliable results as well as investing the target resources providing both throughput and reliability. The target resources contain everything necessary for solving a problem: models, methods and means.

Models are the views of a human about the UW and its components. Methods are the resource transformation descriptions. Models and methods form an informational part of the target resources but means (materials and tools) belong to the technological one. Means are the material carriers of informational resources. Models and methods are recorded and kept in structure and described by the process of functioning the means. For example, the model of the coming winter is coded in onion structure, and the law of universal gravitation (i.e. the method of interaction of resources) is described in the process of falling an apple from the tree.

In order to read these records we are to be prepared i.e. to get access to the resources of certain levels of development. In organizational and functional aspects the target resources are respectively represented as a system of elements and as an element of the system in its interaction with other elements of this system. All resources and each of their elements are in their turn the elements of such a system as the UW. Therefore they are developing (both organizationally and functionally) from the simple to the real along the natural way of structurization and adaptation to the UW features among which the most exhibited ones in the CW are parallelism and fuzziness.

The simple forms of the target resources seem to be consecutive and exact. They are generated according to the initial ideas and capabilities of a human being. We refer parallel and approximate forms characterizing the UW to the real ones. All the development of computer systems is an example of the parallelism and fuzziness level increase in the solutions of problems (both in process and result). The models of both numerical data and arithmetic operations have passed a way from representation and processing of consecutive codes to parallel calculations executed in floating-point formats with single accuracy.

The methods of testing and on-line testing of digital circuits and programs become as parallel and approximate as the objects of diagnosing are parallel and approximate.

THE WAY OF THE TERM “RELIABILITY” IN THE FIELD OF PROGRAMMING

prof. Maevskiy D.A., ONPU

The history of any term is known to be very complicated and meandering. The example may be the term “reliability”. All the scientists understand the importance of accurate usage of a term in research.

This theses are about how the confusion of terms can give rise to confusion in the approaches and methods, and bring the whole research area to a deadlock. It doesn't mean that we would like to teach someone or to present "the ultimate truth." Our goal is an invitation to a thoughtful explanation of the software errors phenomenon, the process of their identifying, and the attempt to find understanding of some aspect of software quality, which is called the "reliability" at the present time most likely by inertia.

More than 40 years have passes since the term "software reliability" firmly entrenched in the everyday life of modern science. In the early seventies of the last century, programming started to convert "from an art to a science." The growth of software (SW) complexity and its extensive penetration into all spheres of human life have shown that its errors can lead to serious financial losses, human casualties, technological and environmental disasters.

In this regard, there arose a need of prediction of software failure and modelling of their consequences that led to the rapid development of a new field of science. The basic foundation of a new theory was laid by early works of famous foreign scientists - G. Schick, R. Wolverton, Z. Jelinsky and P. Moranda.

In theory of technical systems reliability the term "reliability" is defined as a property of the system to perform reliably the functions it is designed to. Consequently, the inherent attributes of reliability are:

1. The time in which the system performs the specified function.
2. Randomly occurring system element failures, leading to a definite inefficiency of functioning or even to a complete cessation of functioning of the system. Incidentally the functioning of systems in terms of the drift parameters, the so-called "Phasing out" hasn't been practically analyzed in recent years. Technical systems are subdivided into recoverable and unrecoverable. The first include, for example, vehicles, air traffic control systems, etc . and the second - a system designed to perform a single mission (e.g. artificial satellites).

Further, the failure in the existing theory of software reliability is thought of as a random event.

Six years later, in the author draws the attention again to the impossibility of mechanical transfer of the fundamental principles of reliability theory of technical systems to the software. The chapter on the software reliability ends like this: «... attempts to put “hardware reliability shoes” on “software legs” are absolutely wrong and, moreover, will lead only to a logical dead end». Thus we can come to a conclusion that for the six years between the publications of the said articles, the theory of software reliability has not undergone major changes, and the term "reliability" as it is understood in the technical systems cannot be used for software.

З М І С Т

	стор.
Томасевич Н.П. Конструктивний підхід до побудови лінгвістичного забезпечення "InfoPolytech"	4
Баранова Н.Л. Терминологическая лексика в процессе обучения языку специальности	6
Борисенко Т.І., Гродська Е.Б., Дуванська І.Ф., Ершова Ю.А. Дійсність функціонально-комунікативного фразеологічного підходу до аналізу змісту повідомлення	7
Борисенко Т.И., Микешова Г.П., Винокурова З.И. Использование информационно-коммуникационных технологий в педагогической категории «Самостоятельная работа»	8
Данцевич Л.Г., Мікешова Г.П., Кудинова Т.І., Сиротенко Т.В. Семантичні ознаки інтерактивності ФО-об'єктів, дій та властивості	9
Дьяченко Л.Е., Ларина Л.А., Лебедева Е.В., Сиротенко Т.В. Об организации самостоятельной работы в неязыковом вузе	11
Иванова Е.В., Тумбрукаки Н.В. Изучение русского языка как иностранного с использованием мультимедийных технологий	13
Казак А.Э., Семенюк Л.М. Роль тестов в условиях информационного образования	14
Капінус О.Л., Томенко М.Г., Андрейкова І.Б., Вороб'ова К.В. Модель тезаурусу науково-технічної діяльності людини в англomовному текстовому середовищі	15
Капінус О.Л., Вороб'ова К.В., Гвоздь О.В., Ершова Ю.А. Активізація самостійної роботи студентів з іноземної мови засобами інформаційно-комунікативних технологій	19
Капінус О.Л., Гродская Е.Б., Дуванська І.Ф., Кудинова Т.І. Практичні аспекти використання інформаційно-комунікативних технологій для організації самостійної роботи студентів в процесі навчання іноземної мови	20

	стор.
Коликова Т.Г. Использование информационных технологий в организации самостоятельной работы студентов	21
Лелет І.О. Трансформація номіналізації в англо-українському перекладі	22
Лишневская Т.В. Обучение грамматике русского языка студентов-иностранцев в аспекте коммуникативно-деятельностного подхода	23
Неврева М.М., Мардаренко О.В., Петрова О.І., Топчая Н.І., Ларина Л.А. Дослідження лінгвістики когнітивних структур (на базі семантичного потенціалу фразеологічних одиниць)	25
Неврева М.М., Топча Н.І., Савлук А.О., Хуторна А.А. Організація самостійної роботи студентів при навчанні професійно орієнтованого читання за допомогою дистанційних технологій	26
Окулова Л.О. Основи теорії ведення ділового листування	28
Попович О.С., Михайлюк С.Л., Хуторная А.О., Винокурова З.І. Модель групування загальнолітературної, загальнонаукової та термінологічної фразеології будь-якого сучасного науково-технічного тексту	30
Попович Е.С., Циновая М.В., Петрова Е.И., Томенко М.Г. Организация самостоятельной работы студентов по иностранному языку в неязыковом вузе	32
Пронина Л.Н. Диалогизация процесса обучения РКИ студентов-иностранцев	33
Романова О.К., Курова Г.И., Печкурова Л.В. Учебное пособие по реферированию для иностранных студентов ИДЗО: структура и содержание	35
Тищенко М.А. Комбінований режим навчання майбутніх інженерів-радіотехніків англomовного професійно орієнтованого письма	36
Цапенко Л.Є., Дьяченко Г.Ф., Гвоздь О.В., Лебедева О.В. Розкриття механізму фразеологізації неоднослівних складників англійського науково-технічного тексту (з позиції іншомовного реципієнта)	37

	стор.
Цапенко Л.Е., Данцевич Л.Г., Андрейкова И.Б., Михайлюк С.Л. Иновационные обучающие технологии в области самостоятельной работы студентов вуза	38
Шапа Л.М., Трофимова А.С., Цинова М.В., Савлук А.А. Шляхи організації лексикону в процесі дослідження лексико- фразеологічних ресурсів	39
Шапа Л.Н., Мардаренко Е.В., Трофимова А.С. Условия успешного использования самостоятельной работы в высших учебных заведениях (обзор методической литературы)	41
Drozd A.V. Laws of the Universe World Embodied in the Computer World	42
Maevskiy D.A. The Way of the Term “Reliability” in the Field of Programming	43